

**R. P. Sebast. Izqvierdo Alcarazensis Soc. Iesv, svpremis
Inqvisitionis Senatvs Censoris, Et Olim Complvti SS.
Theologiæ Professoris. Pharvs Scientiarvm**

Izquierdo, Sebastián

Lugduni, 1659

Dispvt. XXVIII. De Locatione.

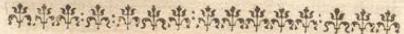
[urn:nbn:de:hbz:466:1-95620](#)

Disp. XXVIII. De Locatione. Quæst. I. 305

verificantur. Tertium, quod in definitione neque redundet aliquid superfluum, neque desit aliquid necessarium. Quæ omnia ex dictis questione præcedente satis sunt nota: sicut & alia quædam, quæ adiungunt Logici; in quibus distinctius expoundendis opus non est morari.

15 Suppono secundò, definitiones eximiæ ad humanas scientias conferre: tūm quia sunt explicaciones, declarationēs terminorum, aręde adeo obiectorum earum, & nequit non conferre plurimum ad scindendum explicatio, declaratio, seu partefactio obiectorum scibilium, vt satis ex se appareret: tūm quia principia suppedant vñque adeo scientiæ necessaria, vt sine illis scientiæ constare non possint. Talia enim sunt propositiones per se nota, prædicantes definitiones de definitis, atque ita stabilentes statuentesque quasi in aperto hue in propatulo naturas, essentialiæ obiectorum scibilium: vt inde passiones earumdem scientiæ vñlur ex fontibus possint haurire. Cum quo stat innumeratas, imò infinitas insuper definitiones posse dari, qua non constituent principia scientiarum, sed conclusions: quia non continent obiecta per se de definitis noscibilia, sed tantum per aliud. Nihil enim vetat explicari, atque adeo definiri quæmmis essentiam per passiones cum communis, cum proprias sui; qua tamen de se non extermis, sed medio discursu dumtaxat sunt iudicabiles, vt est notissimum.

16 Iam verò regulas præscribere ad quærendas, & inueniendas definitiones ex dictis in præcedentibus promptissimum est. Si enim definitiones exearum generis sunt, quæ dantur per partes intrinsecas definiti seu physicas, seu metaphysicas, eadem regulæ dare disputatio vigesima sexta, quæstione seunda, pro inueniendis divisionibus rororum in suas partes, aut physicas, aut metaphysicas, pro huiusmodi quoque definitionibus talium rororum inveniendis regulæ sunt, vt confiat. Si verò definitiones sunt ex earum generis, quæ dantur per connotata extrinseca, atque adeo per proprietates, aut etiam passiones communes essentiariū definitiū: regulæ vñque docentes quomodo quarumvis essentiariū proprietates, passionesque communes querenda, & inuenienda sunt; consequenter erunt docentes quomodo definitio-nes earumdem essentiariū querenda sunt, & inuenienda. Istæ autem regulæ combinationum, atque comparationum sunt, de quibus disp. 29. iuxta dicenda ibidem.

DISPUTATIO XXVIII.

De Locatione.

1 Ost aggregatam, dispositamque, & elaboratam, aut etiam perpolitanam materiam fabricæ construendæ; sequitur vt admouetur, in Locusque idoneis reponatur, quod eam habeat ad manum Artifex propriam in ipsa constructione fabricæ commodius, & promptius exquendā. Ita post aggregatam materiam scientiarum per observationem, quasi dispositamque, elaboratam, & perpolitanam per compositionem, divisionem, & definitionem; sequitur, vt ad Pharm. Scientiarum, Tom. II.

manum, ad vñsumque construendæ scientiæ idoneis in locis reponatur per Locationem: sic enim ob inopiam vocabuli nuncupamus illud instrumentum sciendi, quod & constitutionem, & vñsum locorum scientificorum, sive pertinentium ad scientias, de quibus hic agitur, præscribit. Appositè igitur exponetur tale instrumentum in præsente disput.

QVÆSTIO PRIMA.

Quid sit Locus, & quotuplex.

Locus (de quo in præsentiarum sermo est) à 2 Cicerone in Topic. ab aliisque tum Rhetoribus, tum Dialecticis definitur communiter Argumenti sedes, Argumentum autem hic dicunt quodvis inuentum idoneum ad faciendam fidem, sive ad assertionem propositam comprobandam, aut persuadendam.

Est autem apud Dialecticos Locus imprimis 3 duplex, Maxima & Differentia maximæ. Locus Maxima dicitur, propositio per se nota fidem aliis subministrans, quatenus vim in se continet probationis aliarum. Locus vero Differentia maxima est, receptaculum plurium maximum. Exempli gratia. Definitio est locus Differentia maxima. Maxima autem in eo contenta (qua & Pronunciata, & Axiomata dici etiam solent) propositiones ita sunt. Quidquid conuenit definitioni, conuenit definitio. Quidquid non conuenit definitioni; nec definitio. Cui tribuitur, aut non tribuitur definitio etiam tribuitur, aut non tribuitur definitum, & alia huismodi.

Rufus Locorum, qui Differentia maximæ 4 nuncupantur, duo sunt genera. Alij qui continent argumenta artificia; qualia dicuntur, quæ sunt per principia intrinseca. Alij qui continent argumenta artis expertis; qualia appellantur, quæ sumuntur ab extrinsecâ auctoritate. Et huius quidem posterioris generis duo tantum numerantur; scilicet Auctoritas Diuina, & Auctoritas humana. Prioris autem generis viginti recententur nostro Fonseca libro septimo institutionum Dialectica, capite undecimo, & ab aliis Dialecticis (rameris alij alium numerum ponant) nempe Definitio, Descriptio. De quibus satis constat ex dictis disputatio vigesima septima. Notatio, quæ est definitio nominis, de qua etiam ibi. Coningata, qui sunt termini cognatae significationis, seu denominatio-nes, vt sapere, sapientia, sapiens. Partes, Tota, Causa, Effecta; Terminii quidem satis sunt per se noti ex se. Antecedentia, Consequentia, quorum terminorum primus significat ea quæ necessario antecedunt rem, de quâ agitur; Secundus verò ea quæ necessariò subsequuntur. Precurvatoria, Comitantia, Subsequentia, circumstantia sunt à Cicerone dicta Adiuncta, quæ non necessariò, sed contingenter circumstant rem de quâ tractatur; alia quidem antecedenter, alia comitantia, alia consequenter. Similia, Maiora, Minora, Paria, Dissimilia, Opposita; qui omnes termini sunt notissimi ex se. Et Repugnantia; qui terminus ea significat, quæ rei de quâ tractatus repugnat, seu conuenire nequeunt.

En ad quod capita reducunt communiter Dia- 5 lectici, & Rethores omnes locos, quos differentias

maximæ appellant. De quibus subinde sigillatim agunt; docentes quomodo ex singulis eruenda sint argumenta, ad quamlibet assertione propositam comprobandam, & persuadendam; necnon adiungentes singulis maximas alias ex pluribus quæ in eis fundati, sive ab ipsis elici possent. Notant insuper hos omnes locos bifariam spectari posse. Primo, ut communes omnibus scientiis: quo pacto ex eis nihil potest depromi, quod non sit in eisdem ipsis scientiis commune. Secundo, ut contractos ad hanc scientiam, aut illam, sive ad materiam eius; qua ratione quod ex eis sumitur pro tali scientia alteri conuenire non potest. In quo ego illis non satis affectior; quia eiusmodi Loci, ut ex se appetat, aliud non sunt, quam termini quidam, aut transcendentes, aut valde vniuersales; coque iure aut omnibus, aut plerisque scientiis communes. Termini autem vniuersales non sunt idem cum eis, qui ex se & differentiis per quas contrahuntur coalescent, & proprijs singularium scientiarum sunt. Quare non sat bene dicitur prædictos Locos sumi posse, & ut communes omnibus scientiis, & ut speciales singularium. Melius quippe diceretur præter eos, qui omnibus scientiis communes sunt, dari pro singulis alias proprios. Addit Locos communes omnibus scientiis non sat bene ad viginti terminos reuocari: Desideratur enim alij sumendi tum ex arte Lullianæ, cuius termini supra disputatio[n]e 2. questione 4. commemorati Loci etiam communes sunt, tum aliunde, ut apparebit ex dicendis. Præterea de Maximis, sive propositionibus, quæ ob suam vniuersalitatem Locorum item communium nomen merentur, angustè videtur Dialectici, atque etiam Rhetores tractasse: sunt namque longè plures, quam ab eis affligata, ut eriant ex dicendis constabit. Locos etiam communes argumentationum, sive in argumentationibus consistentes abs iure omiserunt. Demum de regulis vrendi singulis illis, qui in terminis recentiis consistunt, prolixèvidetur tractasse, implexaque subinde in ordine ad proximam: Satiis facturi si ad pauciores vniuersalioresque regulas cuncta reducerent, quales erunt combinationum tradendæ à nobis disputatio[n]e vigesima nona. Aliunde in exhibendo vnu dictorum Locorum diminutè processisse videntur; cum longè amplior esse possit, quam ut alectio proposita comprobetur. Ut etiam patet ex dicendis.

⁶ Igitur, ut exactius perfectiusque exhibeam istud Locorum instrumentum, suppono locum de quo tractamus aperte, vniuersalique quam supra sic definiri. Promptuarium materialium scientiarum. Materialium, inquam, ex quibus scientiae componuntur: cuiusmodi sunt termini, questiones, propositiones, & illationes, sive argumentationes. Pro iis enim omnibus continentis, ac deponendis sunt loci in praesenti constituendi, vel designandi. Possunt autem huiusmodi scientiarum materia trifariam, quod ad rem attinet, in Loci contineri. Primo ut continetur pars in suo toto, secundo ut continetur effectus in sua causa, tertio ut continetur consequens in antecedente, ex quo inferatur. Primo modo inferiora vniuersalis in ipso vniuersali tanquam in toto Logico continentur, ut in termino vniuersali termini ipsi inferiores, & in questione vniuersali, questiones ipsi inferiores, & in propositione vniuersali propositiones ipsi inferiores, & in argumentatione vni-

uersali argumentationes ipsi inferiores. Primo item modo in quovis aggregato, sive catalogo, sive tabula aut terminorum, aut questionum, aut propositionum, aut argumentationum termini ipsi aut questiones, aut propositiones, aut argumentationes continentur tanquam in toto physico, aut metaphysico. Secundo modo continentur questiones, & propositiones in terminis, & argumentatio in propositionibus, ex quibus componuntur tanquam in quibusdam sui causis: Partes liquidem quadam tenus sunt causæ totius. Tertio modo quidquid terminat connectionem alterius, in eo censetur contineri; ut consequens in antecedente sive terminus, sive questione, sive propositione, sive argumentatio tum quod inferatur, tum quod inferit.

Quidquid ergo aliquo ex his modis (vnum cum in se sit,) pluvia continet eorum, ex quibus scientiae componuntur, id Locus venit in re appelandus; quia promptuarium quoddam est materialium scientiarum. Sic termini vniuersaliores scientiarum loci quidam earum sunt: tum quia primo ex dictis modis continent plures alios terminos sibi inferiores; tum quia secundo modo continent omnes propositiones, quæ ex illis, & aliis omnibus de quibus prædicantur, aut quibus subiiciuntur, coalescent; necnon omnes questiones quæ ex eis, & aliis quibusvis terminis possunt compingi: tum denique, quia tertio modo continent quæcumque ipsorum terminant connectionem, coque iure ex ipsis possunt inferri. Similiter propositiones vniuersaliores scientiarum loci quidam earum sunt: tum quia plurimas minus vniuersales continent sub se primo modo; tum quia secundo continent omnes argumentationes, quas possunt compondere: tum quia tertio continent ceteras, cum quibus connectuntur. Argumentationes itidem scientiarum loci quidam earum sunt ob similes continentias, quas habent tum minus vniuersalium quas sub se habent; tum complexarum, quas possunt compondere; tum ceterarum seu argumentationum, seu propositionum, quas inferunt. Sunt præterea Locci scientiarum catalogi omnes terminorum, propositionum, & argumentationum; utpote tota quædam ex eis composta; maximè si sint ordinata, ut facile ex eis deponi possint pro construendis scientiis, quæ in eis continentur tum immediate, tum mediætate.

Hinc loci primo in locos terminorum, & locos propositionum, & locos argumentationum diuidi possunt. Rursumque quilibet horum trium generum in simplices; quales sunt singuli termini, singulæ propositiones, & singulæ argumentationes vniuersaliores scientiarum: & compositos, quales sunt catalogi ex terminis, ex propositionibus, ex argumentationibusque confecti.

Secundò, Locorum alij sunt communes omnibus scientiis; termini scilicet, propositiones, & argumentationes ob summam suam vniuersalitatem, materiam communem omnibus scientiis continent, catalogique ex eisdem facti; Alij sunt speciales singularium scientiarum; termini scilicet propositiones, & argumentationes intra eam vnamquamque vniuersaliores, vna cum catalogis compositis ex eisdem, aut etiam ex aliis ad tales scientias pertinentibus. Quocirca alij sunt Loci Dialectici, sive logici; alij Geometrici, alij Arithmetici, alij Medici &c.

Etenim

Etenim loci Dialetici, sive Logici sunt. Simplices quidem terminorum Terminus, Propositio, Argumentatio, Definatio, Divisio, Vniuersitatem, Genus, Species, Differentia, Oppositio, Subalternatio, Conuersio propositionum, & cæteri huiusmodi. Compositi vero terminorum Catalogi, qui ex eisdem effici possunt: necon categoriæ, & schemata, quæ ex singulorum diuisione resultant, iuxta dicta postmodum. Loci autem simplices propositionum sunt omnes Maxima sive vniuersales prepositiones aut per se noræ, aut demonstratæ, quas circa singulos commemoratos terminos pronuntiat Logica; ut circa definitionem, diuisiōnem, oppositionem, conuertionem propositionum &c. Compositi verò propositionum catalogi, qui ex dictis Maximis fieri possunt, necon tabula quæ omnium propositionum oppositiones, subalternationes, seu connexiones, conversionesque ostendunt, atque determinant; quales nos dedimus supra disp. 19. Et cæteræ huiusmodi. Denique Loci logici simplices argumentationum sunt singuli modi, sive formæ syllogismorum, enthematum, aliarumque argumentationum, quos nos supra disp. 20. tradidimus; ut in Barbara, in Cœlarent &c. Compositi verò argumentationum omnes modorum tabula traditæ ibidem, & aliae eiusmodi.

11 Loci Geometrici sunt simplices quidam terminorum, Longitudo, Latitudo, Soliditas, & qualitas, Inæqualitas, Maioritas, Minoritas, Proportio, Proportionalitas, Inscriptio, Circumscripicio, & alij huiusmodi: Compositi verò terminorum Catalogi, qui ex his & alijs confici possunt, schemataque resultantia ex diuisione eorum: Loci autem simplices propositionum sunt Axiomata, & omnes vniuersaliores propositiones demonstratæ; inter quas recenseri possunt omnes fermè, quas tradit Euclides in libris elementorum. Potissimum verò omnium dicuntur loci apud Geometras illæ linea per quas, ob vniuersalissimum aliquam proprietatem, quam demonstratæ habent, infinita problema veniunt demonstratiæ solvenda. exempli gratia, linea curva semicirculi locus est omnium triangulorum, quæ super diametrum fieri possunt, habentium angulum rectum oppositum basi: quia in omnibus triangulis habentibus pro basi diametrum circulus, terminatis ad unum punctum circumferentia, angulus oppositus basi necessario est rectus, ut demonstrat Euclid. lib. 3. elementorum proposit. 31. Similiter perpendicularis bisariam diuidens lineam datam, & sine fine extensa locus est omnium isoscelium triangulorum, quæ super datam diuinaut ut super basim fieri possunt. Parallelæ etiam linea loci sunt omnium triangulorum æquilateralium, quæ super tandem, aut super æquales bases inter ipsas parallelas fieri possunt ad easdem terminari &c. Quod quidem genus locorum eximijs, & admirabilis usus est in Geometria, adeo ut, qui eis aggregandis in vsumque trahendis principio incubuerit, breuissimè ex discipulo euadat magister eximius, longè antecellens ceteros, quos late hoc locorum compendium mirabile, ex quibus apud Pap. Alexand. alij dicuntur plani, ut linea circularis, & recta; alij solidi, ut sectiones conicas; alij lineares, ut cæteræ linea curva. Loci denique argumentationum Geometrici simplices, & compositi argumentationes vniuersaliores Geometricæ sunt simplices, & earum catalogi.

12 Loci autem Metaphysici, proprij eius partis vniuersalioris metaphysicæ, quam dicimus Philo-

sophiam primam sunt simplices quidem terminorum Esentia, Bonitas, Unitas, Distinctio, Potentia, Quantitas, Totum, Opposito, Connexio, causa, & alij huiusmodi. Compositi vero horum, aliorumque Catalogi, categoriæ, & schemata. Loci autem propositionum simplices sunt principia, & alia propositiones præsertim evidentes, quæ ex predictis vniuersalissimis terminis componi possunt: quales sunt exhibita à nobis disp. 8. quæst. 5. & disp. 9. quæst. 5. & disp. 10. quæst. 5. in alijsque ex sequentibus disputationibus: & alia huiusmodi: ex quibus coalescentes Catalogi compositi Loci propositionum sunt. Denique Loci argumentationum simplices, & compositi argumentationes sunt simplices ex eisdem terminis oriunda, & carum Catalogi. Pariterque de locis specialibus cæterarum singulatur scientiarum cendum est.

Et tamen adnotandum primò. Locos proprios Logicæ etenim esse communes omnibus Scientiis, quatenus Logica vniuersalitate quadam reflexa omnium scientiarum vniuersalissima est, ut potest quæ de omnibus obiectis per omnes scientias scibiliibus formaliter prout scibiliibus, seu potius prout conceptibilibus ab intellectu nostro agit, ut terigi in prefatione huius operis. Atque ita omnium obiectorum à nobis conceptibilium prout talium indagat passiones, quæ vel in easdem nostrarum intellectuionum recidunt, vel cerè per eas ad breuem sphærā Logicæ contrahantur. Quocirca huiusmodi Locorum logicorum vniuersalitas quasi reflexa ad cæteras omnes scientias, ad quas extenditur, promouendas minus apta est quam vniuersalitas directa Locorum metaphysicorum ad Philosophiam primam spectantium. Qui quidem ita Philosophia primæ sunt proprij, ut cæteris omnibus metaphysicis scientiis, bonaque ex parte etiam physicis, ut potest illi subalternatis communes sint. Obiecta quippe Philosophia primæ ob summam vniuersalitatem camque directam, quam habent ad omnia fermè obiecta aliarum omnium scientiarum tanquam ad inferiora sua, quibus conueniunt, extenduntur; quo sit, ut & veritates illorum in his omnibus reperiantur, & horum veritates specialiores per communes illorum, quas in se continent, innoteant. Quare usus eiusmodi locorum Philosophia primæ, traductioque eorum ad omnes scientias ipsi subalternatas eximij sani momenti est, ad eas omnes promouendas, & illustrandas, maximè cum notitia ex talibus locis derivata eo evidenter sit, quo illi sunt vniuersaliores.

Secundo adnotandum est: Locos terminorum compositos bisariam posse, imò, & debere confici, sive conficiū atque describi. Primo, per modum catalogi complectentis terminos vniuersaliores vniuersaliorumque Scientiarum inter se non subordinatos, idque, vel ordine alphabetico (uti expedier, si fuerint multi) vel sine illo. Secundo, per modum categoriæ, aut schematis complectentis omnes terminos vniuersalioribus subordinatos, eos videlicet, in quos ille tum immediate, tum mediæ diuisibilis est. Differunt autem inter se categoria, & schema, quod categoria solum sit per diuisiones generatas in suas species, aut differentias, & specierum infinitarum in sua individua, incipiendo ab vniuersaliore genere, & procedendo per intermedia usque ad infinitas species, & earum individua. At verò schema cæteras insuper omnes diuisiones amplecti potest; per quas terminus vniuersalior, qui affluitur diuidendus tum immediate, tum mediæ diuisibilis est, sive illæ

Pharus Scientiarum

308

sint, aut generis, aut speciei, aut differentia, aut anonymi, aut mixti praedicabilis in sua inferiora; sive sint aut accidentis in subiecta, aut subiecti in accidentia, aut accidentis in accidentia; sive sint totius, aut Physici, aut Metaphysici in suas partes, iuxta dicta de huiusmodi diuisionibus *disputat.* 26. *quest. I.* Ex quo patet omnes diuisiones, diuisa, & membrana diuidentia, quæ categoria continet, in schemate continere simul cum aliis. Ac proinde schema omnes categoriæ utilitaires, & insuper alias secum adferre. Quare categoriæ prætermis latius erit compendij causa foliis schematisbus vti. Tametsi Aristotel. in Logica categorias decem generum vniuersaliorum posuerit, pro exemplo scilicet, nifallor, huiusmodi locorum, & pro materia communis omnibus scientiis. Vt nos ampliora schemata ponemus questione sequente.

¹⁵ Tertio adnotandum est, locos propositionum compositos per modum catalogi debere fieri. Schemata enim nec possunt facile propositionibus accommodari, nec sunt necessaria pro illis, suppositis schematisbus terminorum, ex quibus illæ componuntur, & ratione quorum dumtaxat sunt illæ, quod ad rem attinet, in alias diuisibiles in se aliquatenus contentas titulo etiam terminorum. Oportebit autem distinctionis gratia tum propositiones per se notas separatim à notis per aliud describere, tam verarumque catalogos in varias partes dividere, præfixis singulis suis titulis penes varietatem, diuersitatemque materiarum, ad quas illæ pertinent, seu reduci possunt, etiam intra latitudinem vniuersaliumque scientiarum. Debent autem in hisce catalogis vniuersaliores imprimis, & selectiores propositiones ponи, & quæ in singulis materiis evidentes, sive certiores fuerint; etenim interim à ponendis ceteris abstinendo, quatenus opus fuerit, ne catalogi tantum crescant, ut nequacum facilè ad usum, pro quo sunt, percurri.

¹⁶ Denique loci argumentationum compositi per modum idem catalogi sunt faciendi: tametsi hi in specialioribus materiis parum sint necessarij, aut utiles, suppositis locis compositis terminorum, atque propositionum. Hinc certe argumentorum catalogos, ne memoria excedant, delicti poterit; quando ea omnia ad aliquam propositionem variè demonstrandam, seu comptobandam fuerint necessaria, aut utilia. Dixi in specialioribus materiis: quia modorum, sive formarum vniuersalium arguendi (quales traduntur in Logica, & nos tradimus in hoc opere *disputat.* 20.) catalogi semper, ut valde proficiuī præmanibus habendū sunt ad usum.

QVÆSTIO II.

Qualiter sint loci constituendi parandi, & trahendi in usum in ordine ad scientiam.

¹⁷ **S**Vppositis omnibus dictis *quest. precedent.* iam in præsenti noto primo, instrumentum Locationis, quod locos constituit, & parat, ad usumque trahit, & accommodat, eximij sane momenti esse ad omnes Scientias humanas in infinitum augendas, promouendas, & illustrandas. Sunt

quippe loci, quasi altissimi fontes, vnde intellectus humanus per instrumentum combinatio- nis nouas quotidie veritates potest facile haurire, quia vñquam possit illi exhaustiri.

Noto secundo, Locos simplices terminorum (¹⁸ à quibus semper est inchoandum) ex materia per obseruationem aggregata confici, seu confitui per instrumentum compositionis. Cum enim sint termini quidam vniuersales, atque adeo tota quadam Logica per compositionem ex partibus, ex quibus constant, quā ratione ex illis constant effici debent. Quare regulæ compositionis data *disputatione vigesima quinta*, ad tota Logica componenda pro hisce locis conficiendis regule sunt. Itaque ad construendos illos regulæ illæ adhibendæ sunt.

Noto tertio, quod sunt isti Loci vniuersaliores, ¹⁹ ed esse vtiliores, atque ita omnium vtilissimos esse qui sunt communes omnibus scientiis. Discuntur autem communes omnibus scientiis, qui vel totam materiam, vel aliquam salem partem materia singularium scientiarum sua amplitudine complectuntur. Quales sunt loci Logicae, & Philosophiae prima; tametsi diuerso modo, vt iam *questione prima*, notauius. Qui tamen inter se comparati non æqualis amplitudinis, sive vniuersalitatis sunt, vt constat. In singulis etiam scientiis loci proprii vniuersalius eo vtiliores sunt, quod vniuersaliores.

Noto quarto, duo me in hac Arte pro maiore ²⁰ eius utilitate prætendere. Nempe, & formam sciendi vniuersalem, communemque omnibus scientiis tradere, & materiam etiam comunem omnibus scientiis exhibere, circa quam singulæ earum imprimis exerceant ipsam formam, antequam ad eam exercendam in propriis materiis accedant, idque iuxta regulas eam exercendi traditas ab hac ipsa Arte circa materiam communem, quæ subinde pro exemplo pariter defuerit; ut sciatur, quo pačo circa ceteras materias speciales singulorum scientiarum eadem ipsa forma exercenda sit. Huiusmodi autem materia communis omnibus scientiis in locis communibus eisdem posita est. Et quidem hæc eadem sunt, aut esse debuit intentio Raymundi Lullij in sua Arte, Aristot. in suis Categoris, eiusdemque & omnium Rhetorum in Topicis, dum quosdam communissimos terminos tanquam quosdam locos communes ab omnibus scientiis audeant, atque versando exhibuerunt: nimur & materiam præbere, ex qua omnes scientias per formam ab eisdem præscriptam, sive suppositam combinationis, comparationisque ad suam fabricam multa desumenter; & exemplum suppeditare ad eandem formam pariter exercendam in propriis, ac specialioribus materiis singularibus. Porro numerus locorum communium terminorum ad fines prædictos assumentis arbitriatus est. Ob id Autatores commemorati circa illum, variarunt. Quare & nos inspectis omnibus cum numeris eorumque terminorum assumentum censuimus, qui magis idoneus, & aptus ad propius usus est.

Itaque reiectis locis communibus Logicis, ²¹ qui minus idonei sunt ad intentum, ut supra numero decimo tertio, tetrigimus, omisso etiam loco communi Autoritatis, quod cuicunque obvius, & rebus extrinsecus est, viginti terminos selegimus ex Philosophia prima pro locis com munibus

Disp. XXVIII. De Locatione. Quæst. II. 309.

munibus in hac Arte, iuxta dicta, exhibendis; qui aptiore ad intentum vniuersalitate, ampliusque quam cæteri, qui assumi possent, ad omnium humanarum scientiarum materias exten-

di, easque tangere, & quodammodo continere, seu complecti videntur. Hi autem sunt, quos sequens catalogus tanquam quidam locus compitus ex ipsis continet.

CATALOGVS LOCORVM

Communium Terminorum.

A —— Essentia.
B —— Bonitas.
C —— Vnitas.
D —— Existentia.
E —— Distinctio.
F —— Potentia.
G —— Quantitas.
H —— Totum.
I —— Oppositio.
K —— Connexio.

L —— Similitudo.
M —— Causa.
N —— Cognitio.
O —— Exigentia.
P —— Appetitus.
Q —— Ordo.
R —— Vbi.
S —— Quando.
T —— Quomodo.
V —— Cum quo.

Designo autem singulos terminos suis litteris; ut facilius possint mediis illis in tabulas postea combinationum induci; sub regulisque earum cadeat.

Essentia,	Bonitas,	Vnitas,	Existentia,	Distinctio.
Potentia,	Quantitas;	Totum,	Oppositio,	Connexio.
Similitudo,	Causa;	Cognitio;	Exigentia,	Appetitus.
Ordo,	Vbi,	Quando,	Quomodo,	Cum quo.

Quid autem significet, quidve sit ex conceptu suo vnuusquisque horum terminorum, tum ex se satis notum est, tum ex singulorum schematibus mox subiungendis amplius notescet.

Sed est inluper notandum quintudinem. Dum termini isti pro constructione, sive promotione scientiarum in combinationem, comparisonemque inducantur tum inter ipsos, tum etiam cum aliis faciendam, deberi imprimis, ut clarius, & expeditius se se explicet, & ptoad corum fecunditas, adiungi singulis sua coniugata; id est alios terminos cognatae cum illis significacionem habentes. E.g. termino *Essentia* adiungentur, *Eni*, & *Eſſe*. Termino *Bonitas*, *Bonum*, *Bene*, & *Bonificare*. Termino *Vnitas*, *Vnum*; *Adunare* & *Adunatio*. Termino *Existentia*, *Existens*, & *Existere*. Termino *Distinctio*, *Distinctum*, *Distincte* & *Distingui*, sive *Distinctuere*: & cæteris omnibus similiter, & quo-

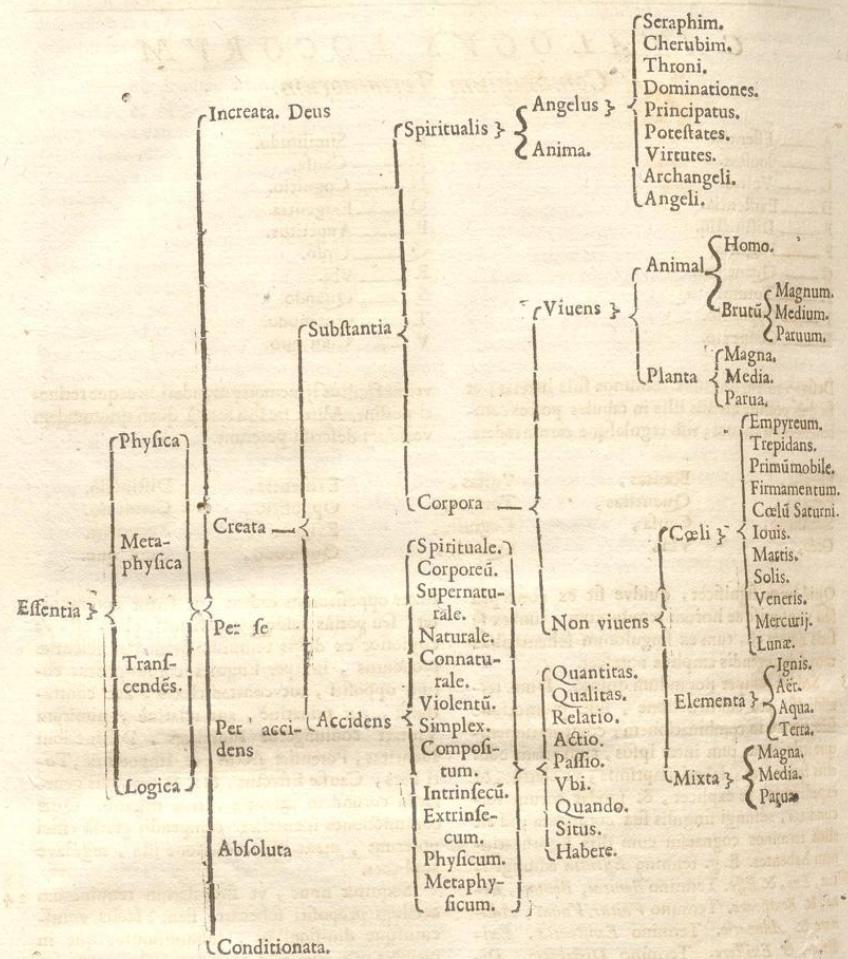
niam oppositorum eadem, ut fertur communiter, seu potius valde ad similiſ disciplina est, ut copiosior ex dictis terminis proueniat scientiae prouentus, insuper singulis coniungentur eorum oppositi, aut contradictori, aut contrarii, aut priuatue, aut relatiue, nimirum *Vnitati* coniungeretur *Pluralitas*, *Distinctio*, *Identitas*, *Potentia*, *Actus*, & *Impotentia*, *Totius Pars*, *Causa*, *Efectus*, &c. & omnibus generatim eorundem carentia, sive negatio. Quæ coniunctiones mentaliter comprehendij gratia effici poterunt; mentaliter notatione ista, regulare applicata.

Sequitur nunc, ut singularium terminorum catalogi propositi schemata fiant, factis vniuersisque diuisionibus, subdivisionibusque in membra præcipua, quæ per vsum instrumenti, seu regulatum diuidendi disp. 26. prescriptum facile fient in istum modum.

termini

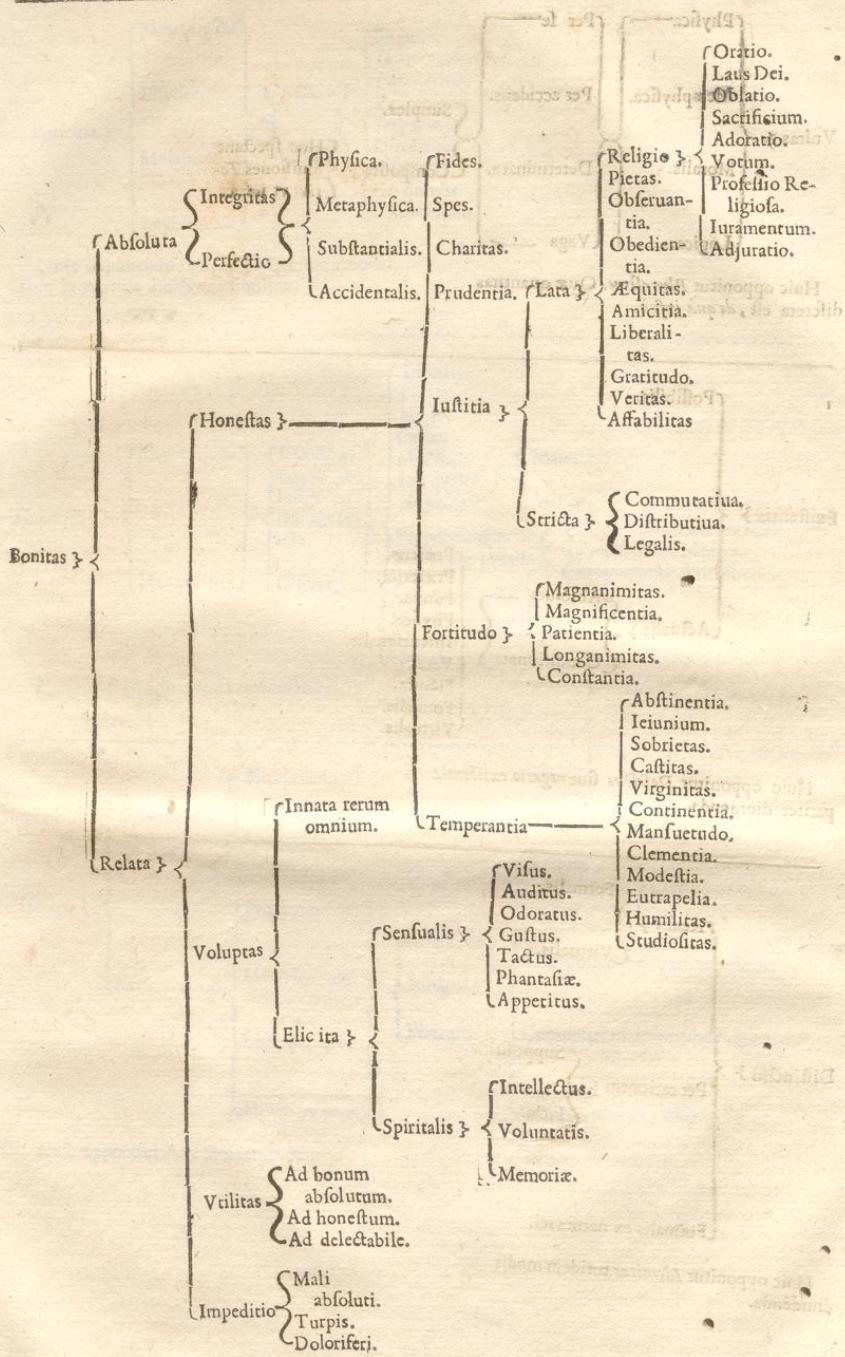
S C H E M A T A

*SCHEMATA SINGVLORVM LOCORVM
communium terminorum praecedentis Catalogi.*

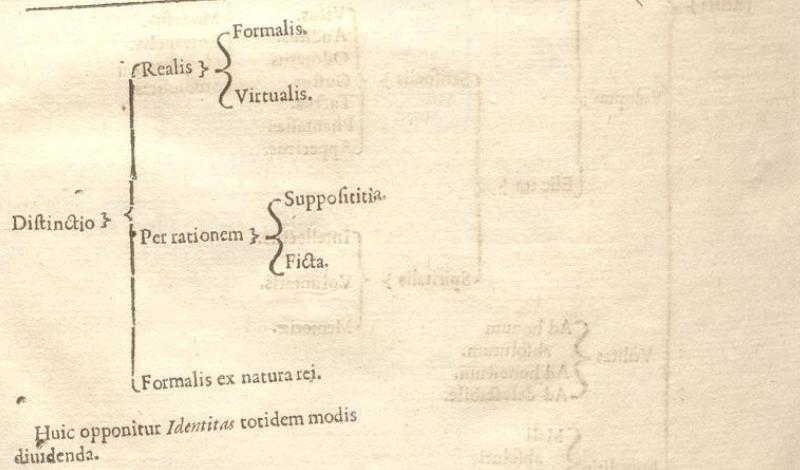
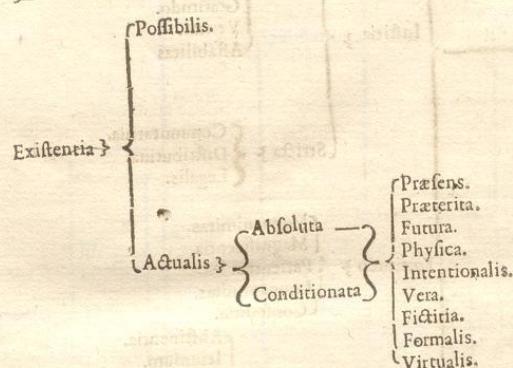
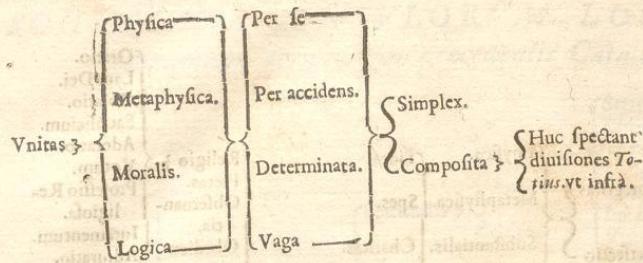
Huic (quām ponimus esse possibilem)
Chimera tot fere modis diuidenda oppo-
nenda est: quæ est essentia impossibilis.

Bonitas

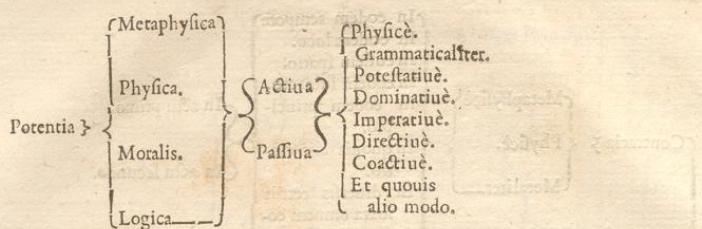

*Malitia opposita tot ferè modis diuidenda
venit.*

Vnitas

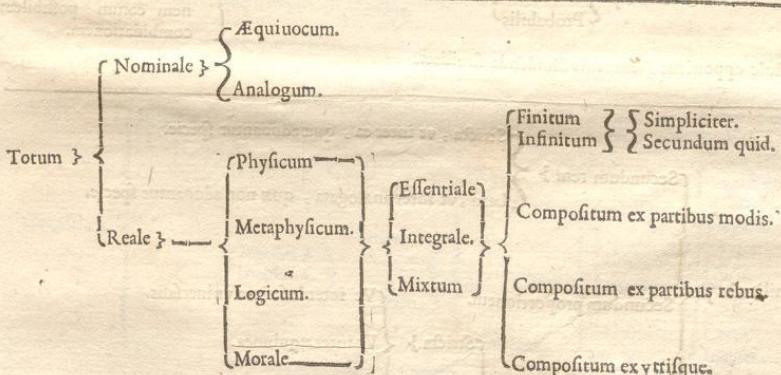
Disp. XXVIII. De Locatione. Quæst. II. 313;

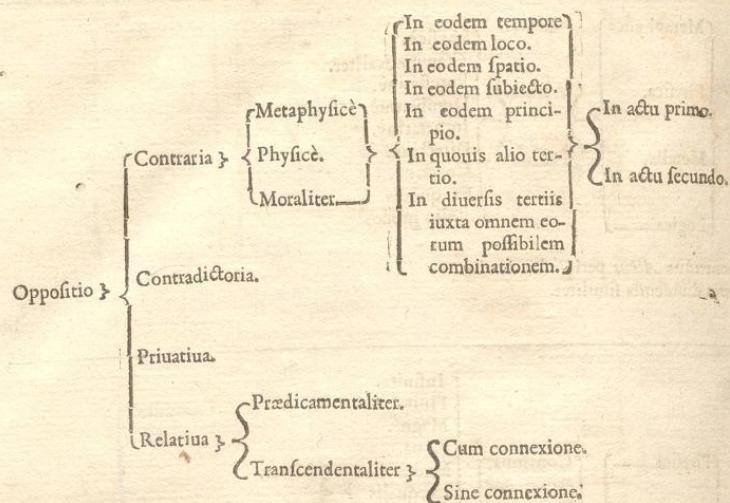
Huic opponendus *Aetus* pariter diuidendus.
Tum *Impotentia* diuidenda similiter.

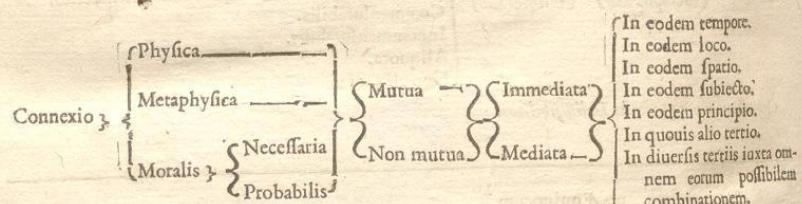
Quantitati est opponenda *Indivisibilitas*.

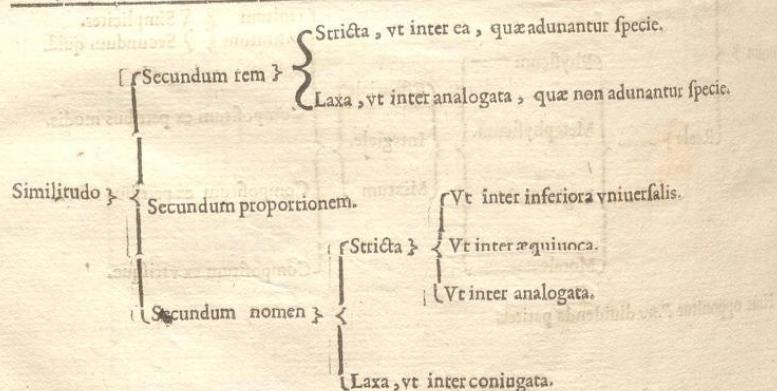
Huic opponitur *Pars* diuidenda pariter.

Huic opponitur *Compositio*, sive *Compatibilias*
pariter diuidenda.

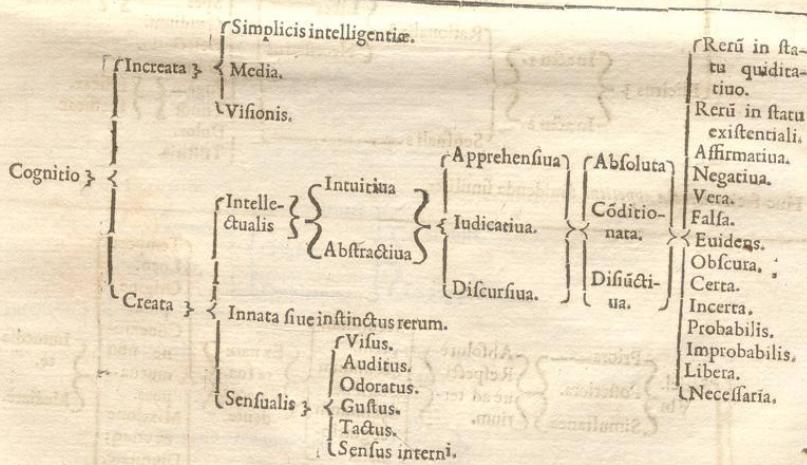
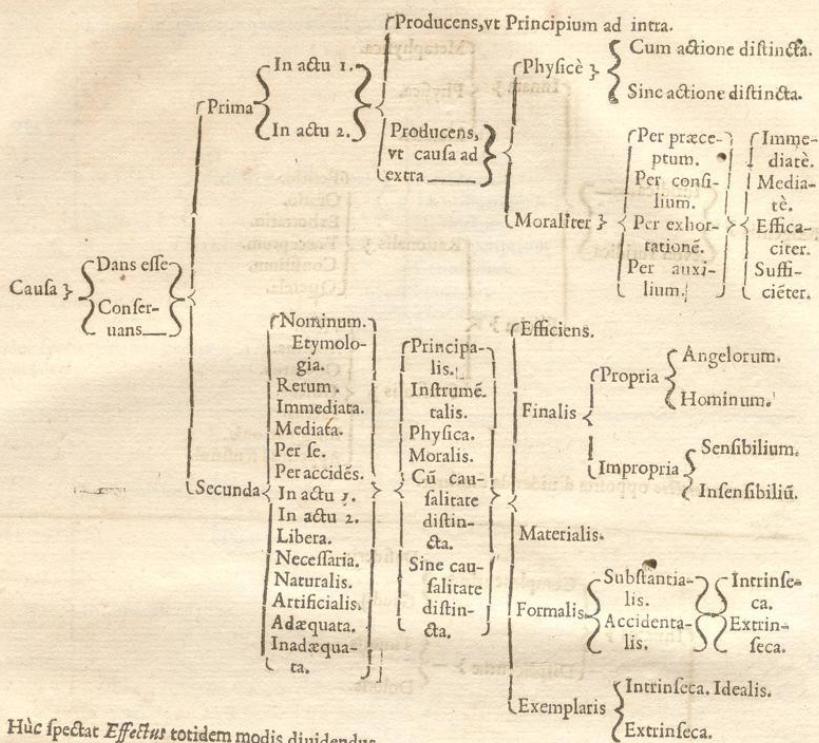

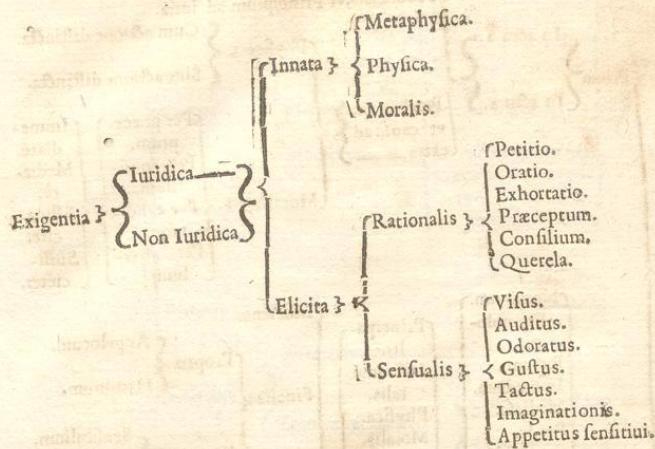
Huic opponitur *Inconnexio* diuidenda similiter.

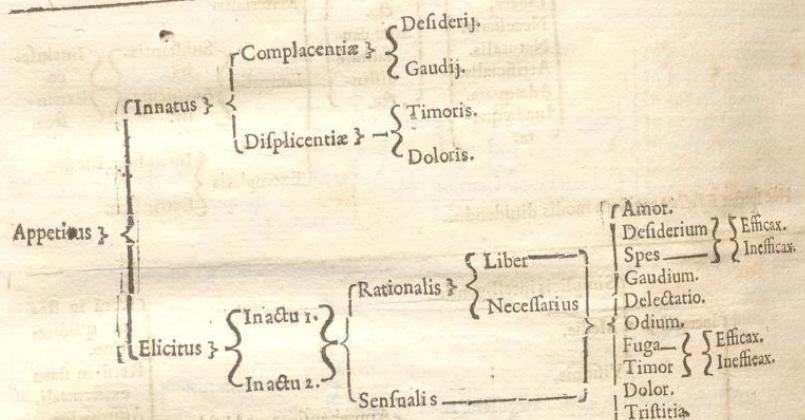
Dissimilitudo opposita pariter diuidenda. Quod
quævis differentia spectat.

Causa

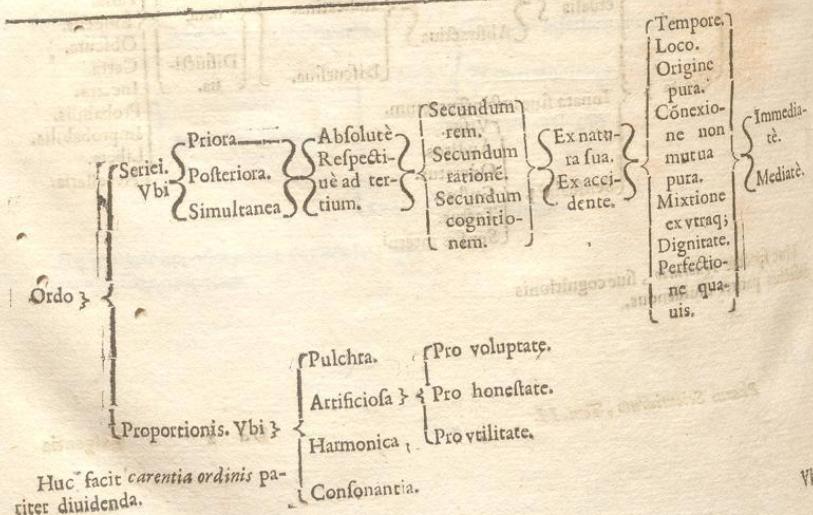

Huc facit *reiectio* opposita diuidenda similiter.

Huc facit *carentia appetitus* diuidenda similiter.

Disp. XXVIII. De Locatione. Quæst. II. 317 :

	Latum. In quo quoquomodo aliquid esse dicitur.
Vbi	
Strictum	Intrinsicum Præsentia.
	Extrinsicum Locus
	Finitum. Infinitum. Substantiale. Accidentale. Identificatum. Distinctum. Circumscriprium. Definitiuum. Spirituale. Materiale.

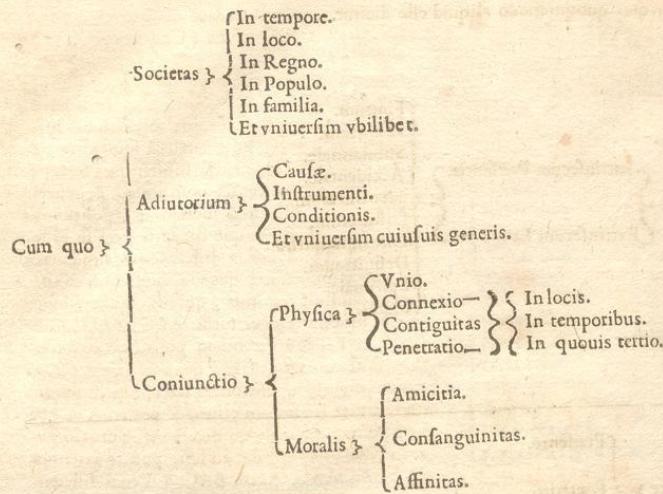
Huc spectat *sive ubi* pariter diuidendum.

	Præsente.
In Tempore	Præterito.
	Futuro.
In Instanci.	
Quando	
In Aeuo.	
In Aeternitate	A parte antè.
	A parte post.

Hic *sine quando* diuidendum similiter.

Quomodo	Necessariò	Antecedenter Consequenter Comitantur	Absolutè. Ex suppositione.	
	Contingenter.			
Impossibiliter	Possibiliter.			
	Absolutè.			
Et omnia adverbia modalia. Vt	Conditionare.	Velociter. Tardè. Benè. Malè. Intense. Remissè. Efficaciter. Inefficaciter. Et cætera innun...		

Huc spectat *sine modo* pariter diuidendum.

Huic opponitur *sine aliquo* similiiter
diuidendum.

26 Circa quæ Schemata primum est aduertendum, series diuisionum in illis non vsque ad ultima membra diuisi, sed vsque ad ea tantum fieri, quæ ob vniuersalitatem, quam retinent, nomen adhuc merentur locorum, qui magno cum fructu in combinationem comparationēque trahi possint; interinque vitatur prolixitas, cauereturque ne terminorum multitudo ipsi combinationi obstaculo sit. Deinde est aduertendum, terminos oppositos diuisi, aut contrariæ, aut relatiæ, aut contradictrioriæ, qui patiuntur diuisibiles esse adnotantur, bifariam diuidi posse, saltem mentaliter; vt eorum patiuntur membra trahantur in combinationem. Primo faciendo ex illis corumque membris similia schemata. Secundo; (quod facilius est, & ferme in idem recidit) iungendo singulis membris factorum iam schematum, terminos ipsi speciatim oppositos, aut contrariæ, aut relatiæ, aut contradictrioriæ. Præterea est aduertendum. Ut ex viginti terminis communibus, quos assumpsumus, viginti schemata proposta facta sunt: ita ex omnibus terminis propriis singularium scientiarum, præsertim vniuersalioribus sua quoque schemata debere fieri ab earum studiosis. Sunt qui ppe eiusmodi schemata in omnibus scientiis velissimatum quia habent vnum velut obtutum coniiciunt omnes scientiæ terminos cum ea, quam inter se habent subordinationem; quod magni momenti est ad comprehendendas veritates ex eis componibilis, auriundiendas. Tum quia vnicum etiam ad obtutum dant definitos, & explicatos terminos scientiæ per eorum membra diuidentia; quod magni etiam interest ad eorum efficiencias arque passiones percalendas. Tum quia promptè notificare quibus communes sint veritates de terminis diuisi sciræ. Quo fit, vt per eorum extensionem, seu multiplicationem promptissimè scientiam adaugeant. Tum denique, quia terminorum conuenientias, & differentias, similitudinesque strictæ, & analogicas, arque etiam dissimilitudines in quoquis gradu; necnon oppositiones, & connexiones facile produnt, & ostendunt. Quod quantum possit

ad scientiam augendam, ex sape dictis in hoc opere palam est. Et hæc de locis terminorum, tam compositis, quam simplicibus satis sint dicta.

De locis autem propositionum fere nihil est, quod addamus ad dicta iam *quesit. 1.* Non enim necessarium est aliquem eorum catalogum hic apponere gratiæ exempli: cum facile vsque, iuxta ibi dicta, huiusmodi catalogos possit facere. Sed neque gratia exhibendi numerum locorum communium propositionum in omnibus scientiis combinandum; vt exhibuiimus numerum locorum communium terminorum. Tum quia loci propositionum communes omnibus scientiis tam multi sunt, tamque diversi, vt commodè ad numerum brevem reduci nequeant; tum etiam: quia licet circa propositiones etiam debet combinatio exerceri in ordine ad comprehendendas eorum connexiones, & oppositiones quibus valeat intellectus induci ad inferendum alias, ex aliis. Combinatio tamen potissimum est exercenda circa terminos ob plures, utilitatem, quas facte circa illos fert secum; vt videbimus *disputatione vigesima nona*, aliundeque loci propositionum compliciti, quales sunt simplicium catalogi, ex alio fine præcipue sunt; habendi scilicet ad manum propositiones, per quas ob suam vniuersalitatem demonstrari, siue probari possunt, alias minus vniuersales, que ex terminorum combinationibus facile, & passim pullulant. Ex quibus pater multo minus circa locos argumentationum debere hæc adici quidpiam, præter dicta *quesit. 1.*

DISPVT